

Ferhengok

agat – kevirêd qîmete r'eng-r'engî ne, p'ir'anîya wan sipî û k'umeyît' in.

amalêkî – miletek bû ku berî zeftkirina Îsraêl li Kenanêda dima. Evana gele cara neyartîya Îsraêl dikirin (binihêr'e Derk'etin 17:8-16; Qanûna Ducarî 25:17-19).

amîn – ji zimanê îbranî ye, ku me'na wê ev e: «R'ast e», «Belê», «Bira usa be», «R'ast bê xêlif», «Qayl im». Ew hingê tê gotinê gava yek gotinekê dibêje yan dua dike, yekî din gotina wî dixwaze mak ke, qaylbûna xwe bi gotina «amîn» nîşan dike.

amîtist – kevirêkî qîmet bû, p'ir'anîya wan sorî gevez û sût bûn.

amonî – anegorî Destpêbûn 19:38, zur'eta Lûte ji qîza wîye biç'ûk bû. Ew t'evî Filistînîya neyartîya Îsraêl dikirin. Ew alîyê R'ohilata Êrdinê diman, navê p'ayt'extê xwe danîn Amman. H'eta niha jî navê p'ayt'extê Êrdinê Amman e.

aramî – aramî binelîyêd Aramê bûn. We'dê bave'sîrêd Îsraêl alîyê bakur- r'ohilata ç'emê Êrdinê'a digotin Aram, awa gotî Sûrya û usa jî bak'ura Mesopotamyayê, ku tê gotin Paddan-Aram (Destpêbûn 25:20; 28:5).

berê deremeta pêşin – wextê Peymana Kevinda çi pêşîyê ber k'êlendîyê bik'eta, yan heger berê r'ezê pêşin bûya, yan nixurîyê h'eywanêd malê, yan jî nixurîyê nêrînî her maleke Îsraêlê çawa «berê deremeta pêşin» dihate h'esabê û Xwedêr'a dihate dayînê. Eva nîşanek bû ku h'emû jî p'ara Xwedê ne (Derk'etin 13:14-15; 34:26; Qanûna K'ahîntîyê 23:17; Jimar 18:12).

bidolax – r'ûnê darêyî zer e û gelekî bînxeş e. Bi wî ava zim-zimkirinê çêdikirin (Destpêbûn 2:12; Jimar 11:7).

bizina k'ûvî – cur'ekî bizinaye ku ç'ola demîne, h'elal tê h'esabê (binihêr'e Qanûna Ducarî 12:15; 14:5).

bixûr – şîrêza darê ye. Ew ji dara tê hildanê û h'işkîrî-nê. Gava tê şewitandinê, bîneke gelekî xweş jê tê. Dema Peymana Kevinda p'aristgehêda ser gorîgeha bixûrê ew Xwedêr'a dihate şewitandinê (Derk'etin 30).

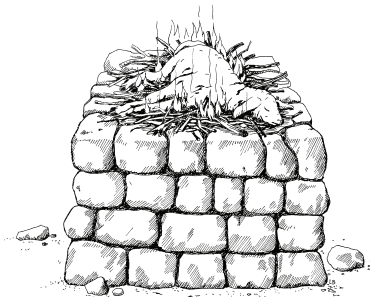
Cûr'ekî dareke bixûrê E'rebistanêda jî hebû, ku gelekî qîmet bû.

biharet – pûng, darçîn, mêxik û yêd mayîne bînxeş.

gorîgeh – t'extê ku li ser qurban, gorî, h'edî û xêr dihatine dayîne yan serjêkirinê (Destpêbûn 12:7; 22:9). Pêşîyê ew pê kevira dihate çêkirinê. Hêna Mûsada Xwedê t'emî da ku gorîgehê bona Konê Şe'detîyê ji dara darcêwîyê çêkin

Bizina k'ûvî

Gorîgeh

Bixûr

- û sifir bik'işînine ser. (Derk'etin 27:1-8; 38:1-7). Qurban t'enê li ser gorîgeha Konê Şe'detîyê dihatine serjêkirinê û paşê, gava p'aristgeh hate çêkirinê, t'enê li ser gorîgeha p'aristgehê dihatine serjêkirinê. T'extekî din jî hebû, ji wî biç'ûktir û zêr'kirî. K'ahîn li ser vî t'extî bixûr dişewitand, jêr'a digotin gorîgeha bixûrê (Derk'etin 30:1-10; 37:25-28).
- dara darcêwîyê** – dareke h'işk û teyax e.
- darçîn** – biharateke ji qalikê darê ye. Bîna wê gelek e û hêna berê gelekî biha bû. Meriva eva t'evî bizirê zeyt'ûnê fikir, wekî bîna bizir xweş be. Carna meriva li xwe dixistin û carna jî bona definkirinê dihate bik'aranînê (E'yantî 18:13). Ew bona çêkirina r'ûne r'ûnkirinêyî pîroz dihata bik'aranînê (Derk'etin 30:23).
- dehek** – li gora qanûna Mûsa zur'eta Lêwî, ku şixulê p'aristgehê dikirin, li ser navê Xwedê deheka hebûkê, hasil û dayîna berê e'rdê ji cime'ta Îsraêlê xwer'a distandin. Lêwîya deheka ku ji cime'ta Îsraêlê distandin, ji wê deheka standî, dehek didane Xwedê (Qanûna K'ahîntîyê 27:30-32, Jimar 18:26-28).
- dîyarîya bervadayînê** – dîyarîya ku ji ber wan guneyêd ku li ber Xwedê yan meriva kirî dihate dayînê. K'ahîn li ser vê yekêda dinihêrî û qîmetê zîyanê bîst selef zêde k'ifş fikir û hingê li zîyank'êşa dihate veger'andinê, serda jî yê gunek'ar dîyarî dida (Qanûna K'ahîntîyê 5:14-6:7; 7:1-10).
- dîyarîya jorbilindkirinê** – tişte ku dîyarî dihate dayînê, carana p'ara k'ahîn dihate jorbilindkirinê, çawa nîşana ku bona Xwedê dihate başqe kirinê (Derk'etin 29:27-28).
- dîyarîya nanî** – dîyarîya arê xas (Qanûna K'ahîntîyê 2:1-3) yan nan (Qanûna K'ahîntîyê 2:4-10), yan jî firîkêd genim (Qanûna K'ahîntîyê 2:14-16). K'ahîn p'areke van dîyarîya xwer'a hildida û p'ara din jî li ser gorîgehê dişewitand.
- dîyarîya paqijbûnê** – dîyarî ku yê gunek'ar ji ber guneyê xweva bona paqijbûnê dida. Goştê vê heywanê pîroz dihate h'esabê û t'enê îzina k'ahîna hebû bixwarana (Qanûna K'ahîntîyê 4:1-5:13; 6:24-30).

dîyarîya serdakirina – eva dîyarîya ji tiştêd r'on e, awa gotî ji r'ûn, şeravê yan avê bûn. Evana li ser dîyarîya heleqetîyê yan dîyarîya t'evayîşewatêda dihatine kirinê (Jimar 28:14-15).

dîyarîya t'evayîşewatê – ev cûr'ê dîyarîyê t'emamîya h'eywan pêva li ser gorîgehê dihate şewitandinê. Lê hinek dîyarîyêd mayîn p'arek wan dihatê şewitandin (Qanûna K'ahîntîyê 1:3-17; 6:8-13).

dîyarîya h'ejandinê – ev dîyarî p'ir'anîya cara bi sersîngê dîyarîya heleqetîyê, ku p'ara k'ahîn bû dihatê dayînê. K'ahîn t'evî dîyarîdar ev sersîng dihejand, vî alî-wî alî dibir danî, lema tê gotin dîyarîya h'ejandinê (Qanûna K'ahîntî 14:21-24; Jimar 6:20).

dîyarîya heleqetîyê – dîyarîya heleqetîyê ku li nava Xwedê û merivada dihatê dayînê. T'enê p'areke vî h'eywanî li ser gorîgehê dihatê şewitandinê, herç'ê mayîn jî k'ahîn û dîyarîdar dixwarin (Qanûna K'ahîntîyê 3:1-17; 7:11-21, 28-36).

êfod – eva êlekekî bi du p'ara ser milva hevvakirî bû ku ji zêr', r'îsê şîn, şîrk, sorê gevez û ji k'itanê zirav-badayî hatibû çêkirinê. Serekk'ahîn ew li xwe dikir. R'extsîng jî pêva dikirin (Derk'etin 28:6-14).

Edom, edomî – Edom navekî Esawê birê Aqûb bû (Destpêbûn 25:30; 36:8).

*Serekk'ahîn,
êfod û r'extsîngva*

Zimir

Ji Edom edomî pêşda hatin, ewana dijminê Îsraêl bûn. Welatê Edom ç'îya banîyêd xikî-xwelîye bê kêr bûn.

emori – miletêkî mezin bû ku berî zeftkirina Îsraêl li Kenanêda dima. Hingê carana bi navê wan t'emamîya miletêd kenanê dihatine navkirinê (Destpêbûn 15:16; Qanûna Ducarî 3:8-11).

enaqî – miletêk bû ku berî Îsraêl li Filistînê dima. Ewana gelekî bilind bûn û e'save dihatine gotinê (Jimar 13:22,33). Evana li ç'îya banîyêd Hêbronê diman.

zimir – r'ûnekî bînxeş e, ji dara tê standinê û qîmetê wî biha bû. Hingê zimir bona êşê didane nexweşa (Marqos 15:23), usa jî li ser cinyazê mirîyada dikirin, wekî bona definkirinê hazir kin (Destpêbûn 50:2; Yûh'enna 19:39).

îbranî – navekî kevin e û cime'ta Îsraêlê pê vî navî hate navkirinê, Biraîm yê pêşin bû ku bi vî navî hate navkirinê (Destpêbûn 14:13). Îbranî usa jî ziman e. Cime'ta Îsraêl bi zimanê îbranî xeber didan. Peymana Kevin bi vî zimanî nivîsar e.

Îsraêl – 1. Navê meriv e. Çaxê Xwedê Aqûbê bavê miletê Îsraêlê bimbarek kir, navê wî kire Îsraêl (Destpêbûn

32:27-28; 35:10). Çend nav zur'eta Îsraêlr'a tê gotinê: «Cime'ta Îsraêl», «Zar'êd Îsraêl» û «îbranî». 2. Navê welat jî tê gotinê: «Îsraêl». Berê jêr'a digotin: «Kenan» (Destpêbûn 12:5; K'arêd Şandîya 7:11; 13:19). Navekî din jî jêr'a dibêjin: «Welatê Filistînê». Pey mirina Silêman p'adşar'a welat bû du p'ara. P'ara bakurêr'a gotin Îsraêl, p'ara başûrêr'a gotin Cihûda (1P'adşatî 12:16-17).

yaspîs – kevirêd qîmete r'eng r'engî ne. Yaspîsa ku K'it'êba Pîrozda nivîsar e k'esk yan r'engekî vekirî bû (Derk'etin 28:20).

karbûnkûl – kevirêkî qîmetî şîn û şînî-k'esk (Derk'etin 28:18).

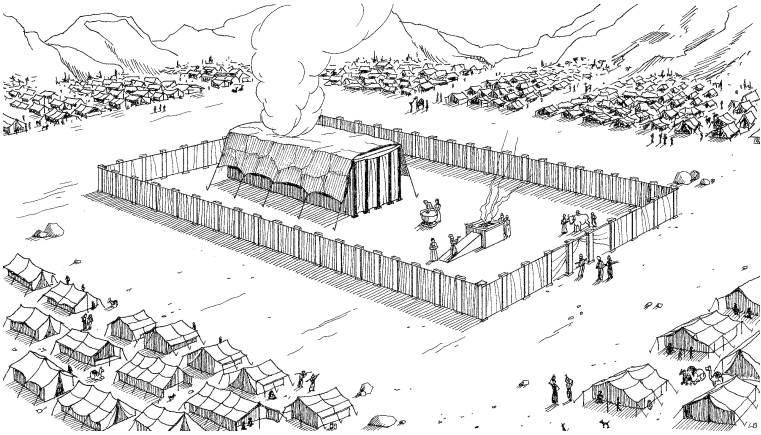
k'ahîn – ji zur'eta Harûnê birê Mûsa bûn. K'ahîna ew gorîyêd (qurbanêd) ku miletê Îsraêlê danîn serjêdikiran. Ew bona miletê Îsraêlê ber Xwedê disekinîn û dua dikirin, navçêtî dikirin û xwestina Xwedê cime'têr'a didane e'yankirinê. Serekk'ahîn salê carekê dik'ete cîyê herî pîroz û bona gunehê cime'tê gunehk'ewandin dikir (Qanûna K'ahîntîyê 6:8-10:20; Îbranî 6:20-8:6; Derk'etin 30:10). Melk'î-Sadiq jî Destpêbûnêda k'ahînê dihate h'esabê (Destpêbûn 14:18-20).

Kenan – navê wî welatî ye, k'îjan ku Xwedê li gora sozê xwe da miletê Îsraêlê, wekî bibe welatê wan. Ev navê «Kenan» hê berî li wir mayîna miletê Îsraêlê hebû. Paşê «Îsraêl» yan jî «Filistîn» hate gotinê (Destpêbûn 10:19; 12:5; K'arêd Şandîya 7:11; 13:19).

kenanî – miletek bû ku li Kenanê dima, zur'eta kur'ê Ham, kur'ê Nuh bû (Destpêbûn 10:6; Jimar 13:29).

k'efîl – (girew, k'efalet) p'ere yan tiştêk ji ber tiştava dihate dayînê, h'atta r'oja pirs safîkirine (Destpêbûn 38:17-20).

Konê Şe'detîyê (Konê Civînê) – gava cime'ta Îsraêlê ji Misirê derk'et, Xwedê serê ç'îyayê Sînayê Mûsar'a got, çawa gerekê Konê Şe'detîyê bê çêkirinê (Derk'etin 25). Gava çêkirin, r'ûmeta Xwedê ew cî t'îjî kir û Xwedê bi r'ûmeta xwe şe'detî da û da xuyakirinê ku ew t'evî wan e (Derk'etin 38:21). Konê Şe'detîyê û Konê Civînê (Derk'etin

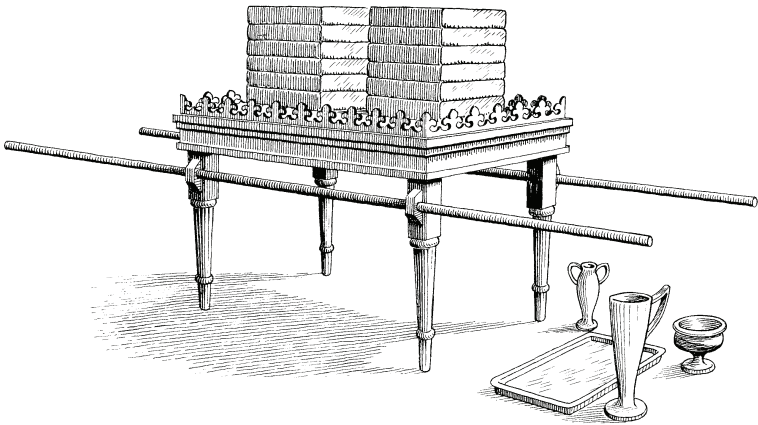
Konê Şe'detîyê (Konê Civînê)

27:21) yek bûn. Cime'ta Îsraêlê li wir dicivîyan. Silêman jî Orşelîmêda p'aristgeh dewsa wêda çêkir. Konê Şe'detîyêda (û usa jî p'aristgehêda) tiştêd pîroz jî hebûn, mesele: Sindoqa Peymana Xudan (Qanûna Ducarî 10:8), awa gotî Sindoqa Şe'detîyê (Jimar 4:5).

k'otî (k'otîbûn) – nexweşîk e ç'erm e cûr'e-cûr'e ye ku bela dibe. Li gora Qanûna K'ahîntîyê ji serê 13-a h'eta 14-a zemanê berê her cûr'e nexweşîya ser ç'erm ji k'otîbûnêva girtî h'eta çend cûr'e p'izika, usa jî tiştêd k'efikî h'eram dihatine h'esabê. Cime'tê berî nexweşêd aha didan ji gund û bajara derdixistine der, lê heger yek qenc bûya, gerekê xwe nîşanî k'ahîn bikira û h'edî bida, wekî destûr bidanê ku ew bik'eta nava cime'tê.

k'irk'ût – (k'ewk'urt') kevirêkî nerm û zer e ku bi alave-ke r'engê vekirî bi şewq dişewite û bîna wê jî qewat e (Destpêbûn 19:24; Qanûna Ducarî 29:23).

Mowab, mowabî – anegorî Destpêbûn 11:37, zur'eta Lût ji qîza wîye mezin bû. Mowabî alîyê r'ohilata Êrdunê di-man (Jimar 21:13).

Sifra nan

milyak'et – zimanê îbranî û yûnanîda fe'mîna wê «qasid» e, çimkî evana qasidêd Xwedê ne. Evana heyînêd r'uh'anî ne, ku h'izûra Xwedêda dimînin. Nayêne dîtinê h'eta xwexa xwe e'yan nekin. Milyak'et qirara Xwedê e'lam dikin yan jî tînine sêrî (Destpêbûn 19:1,12-15). Ewana ji alîyê Xwedêda k'ifşkirî ne, ku meriva xweyî kin û guh bidine wan (K'arêd Şandîya 12:6-11; 27:23; Îbranî 1:14). Carna Xwedê milyak'eta dişîne cem meriva, wekî tiştêkî wan'a bêje. Milyak'etê serwêrê h'emû milyak'eta Mixayîl e (Cihûda 9). Car-cara xebera «milyak'etê Xudan» tê fe'mkirinê ku çawa Xudan xwexa hazir e (Derk'etin 3:2-6).

nanê Xwedêr'a dayî – (nanê h'izûrê, nanê pêşberîyê) nanê pîroz hêna Mûsada Konê Şe'detîyêda (Konê Civînêda), usa jî peyr'a p'aristgehêda hebû. Ev nan li ser sifra zêr'în «li pêşberî Xudan» dihate r'êzkirinê. Her r'ojeke şemîyê k'ahîna donzdeh nanê bê hevîrtir'şk dipe'tin, li ser sifra zêr'în dadanîn û yêd ku h'eftîya dinda dewsê danîn, k'ahîna yê pêşîyê cîyê pîrozda dixwarin. Pêşîrî k'ahîna

îzina t'u kesî t'unebû ev nan bixwarana. Ev nan nîşaneke Peymana Xudan bû, ku ew t'evî cime'ta Îsraêlê bû (Qanûna K'ahîntîyê 24:5-9).

nedir – (gorî, qurban) li gora Qanûna Mûsa (Derk'etin 13) însan û h'eywanêd nixurîye nêr, ew nedirêd (gorîyêd) Xwedê bûn. H'eywan dihatine serjêkirinê û ji ber însênva dihatine dayînê. Me'na wê ev e, ku her nixurî p'ara Xwedê bû, pîroz, buhurtî û t'aybetî, awa gotî Xwedê'a cudekirî bû (Derk'etin 13:2; Lûqa 2:23).

Necef – berîya alîyê başûra Îsraêlê bû (Destpêbûn 12:9).

onîks – kevirêd qîmet e, gava tê bir'înê hundur'da xet yan telaşêd r'eng-r'engî k'ifş dibin (Derk'etin 28:9).

peyman – (ahda, ad û qîrar) nav du merivada, nav du k'omada, yan jî nav Xwedê û merivada tê girêdanê. Peymanek nava Xwedê û Nuhda hebû (Destpêbûn 9:8-17), nava Xwedê û Birahîmda (Destpêbûn 15), nava Xwedê û Dawidda (2 P'adşatî 7; Zebûr 89:1-37). Li serê ç'îyayê Sînayê Xwedê peymanek t'evî cime'ta Îsraêlê girêda. Li gora vê peymanê Xwedê soz da wekî xwexa Xudanê cime'ta Îsraêlê be û wan xwey ke, lê gerekê Îsraêl jî Qanûna Xwedê biqedîne, ya ku wî bi destê Mûsa da. Lê Îsraêlê gelek cara peyman, awa gotî Qanûna Mûsa dit'er'iband. K'itêbêd cihûyaye pîrozr'a, yêd ku berî Îsa hebûn, wanar'a dibêjin «Peymana Kevin».

p'êxember – (nebî, qasidê Xwedê, qûlê Xwedê, gotinbêjê Xwedê) ew însan bûn. Xwedê wanr'a xeber dida, ku ew gotina wî bigihînine meriva (Qanûna Ducarî 18:15-22).

r'extsîng – berîke cargoşeye li ser sîng bû. Ew çawa êfod hate cêkirinê, ji zêr', r'îsê şîn, şîrk, sorê gevez û ji k'itanê zirav-badayî (Derk'etin 28:15-16). Gava serekk'ahîn dik'ete cîyê pîroz li ber Xudan, ew li ser sîngê serekk'ahîn êfodva girêdayî bû (Derk'etin 28:29). Li ser r'extsîng dunzdeh kevirêd qîmet çar cêrgeh cîkirî bûn, ku dunzdeh qebîlêd

Îsraêl didane k'îfşê. Hindurê rextsîngda Ûrîm û Tûmîm hebûn (Derk'etin 28:30).

r'oja şemîyê – bona cime'ta Îsraêl r'ojeke e'zîz (t'aybetî) û pîroz e (Derk'etin 16:23; 20:8, 11; 31:14-15). Bi îbranî Şabat e. Bi zaravekî kurmancî «sebt» e ku ji şabatê hatîye. Bona cihûya, şabat navê r'oja h'efta ye û ya xilazîya h'eftîyê ye. Înîyê êvarê, gava r'oj diçe ava, şabat destpêdike û h'eta 24 sih'eta dik'işîne. Li gora qanûna Mûsa (Destpêbûn 2:2-3; Derk'etin 20:8-11; 35:2) r'oja şabatêda k'ar û xebat ne cayîz bû bikirana, ev r'oj r'oja r'ih'etîyê û h'ebandinê ye (Destpêbûn 1; Qanûna K'ahîntîyê 23:1-3).

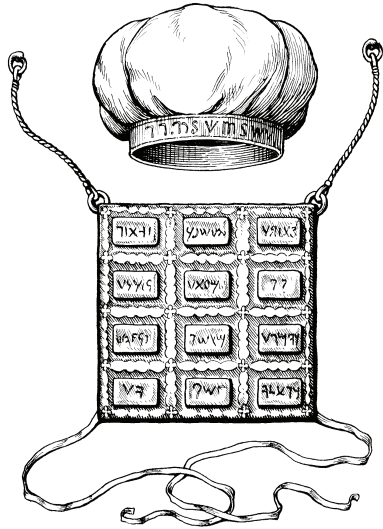
sala r'awastîyê – her pêncî sal, sala r'awastîyê bû (Qanûna K'ahîntîyê 25:8-55). Wê salê her xulam dihatine azakirinê û her merivê ku e'rdê xwe firotibû li wî dihate vege'randinê, deyn-dû dihatine baxşandinê.

sala h'efta – her h'eft sal, şemîya sala bû (Derk'etin 23:11; Qanûna K'ahîntîyê 25:1-7), ew sala r'ih'etîyê bû bona e'rdê. Ewê salê cime'tê e'rd bêcer ne dikirin û çî ku e'rdê xweserêxwe dida t'op dikirin.

sardîyon – kevirêkî qîmete sorîgevezî zelal bû.

serekk'ahîn – binihêr'e: k'ahîn.

Sindoqa Peymanê yan Sindoqa Şe'detîyê – qut'îke pîroz bû, ew û çî ku têda bûn, nîşanêd peymanê Xwedê t'evî milletê îsraêlê bûn. Çaxê Xwedê serê ç'îyê t'evî Mûsa p'êxember xeber da, hingê dehe t'emî li ser du selêd kevirî nivîsîn

R'extsîng û p'ap'ax

Sindoqa Peymanê

dane wî. Ew peyman Xwedê bi destê Mûsa da girêdanê, bi wan selêd nivîsar. Ew sel, şivdara Harûn, derdanê manayê çawa nîşana Peymana Xwedê li wê sindoqêda bûn û li cem miletê îsraêlêdihatine xweykirinê. Ew sindoq ji darcêwîyê çêkirî û zêr'kirî bû. Gava miletê îsraêlê r'êda diçû, ev sindoq xwer'a dibirin. Gava diçûne cîkî, ev sindoq Cîyê Herî Pîrozda Konê Şe'detîyêda dima (Derk'etin 25:10-21; Îbranî 9:4).

filistîn – miletê filistînê hat başûr-r'oavaya devê be'ra Navberêye. Filistînê zeftî xwe kir û van her pênc bajarada: Gaza, Aşqêlon, Aşdod, Gat' û Ek'ronêda çî-war bûn. Filistînî û îsraêlîya gelek cara hevr'a şer' dikirin, çimkî filistînîya dixwastin r'ohilat zeftî xwe kirana, îsraêlîya jî dixwastin r'oava zeftî xwe kirana. Filistînî neyarêd îsraêlîyaye here pêş bûn, h'eta ku Dawid ev pirs safî kir, xilazîya wan anî (Destpêbûn 21:34; 1 P'adşatîya 8:1; 1Dîrok. 18:1).

xêrûb – r'uh'berêd xweyîbask in, ev cûr'ekî milyak'etêd Xwedê ne û h'eykelêd wan ser qalp'axê Sindoqa Peymanê bi baskava çêkirî mîna milyak'eta bûn, ku r'ûmet û dîndara (h'izûrîya) Xwedê berç'e'v dikirin (Destpêbûn 3:24; Derk'etin 25:17-22; 37:6-9).

Xudan – bi zimanê îbranî xebera «Xudan» YHWH nivîsar e û tê xwendinê çawa «Yahweh». Ev navekî e'sesî ye ku alîyê Xudand Mûsava hate e'yankirinê. (Derk'etin. 3:14...). Navê «Yahwêh» miletê cihû bona mezinayîya Xwedê ne didane li ser zarê xwe. Gava ewana K'it'êba Pîroz dixûnin dewsa navê «Yahwêh» dibêjin «Adonay» ku tê fe'mkirinê «Xweyê min».

hêlanêd jorin – cîyêd h'ebandina miletê Kenanîya bû (Qaûna k'ahîntîyê 26.30, Jimar 33.52). Xudan e'mirî miletê Îsraêl kir ku van cîya wêran kin. Ew p'adşê ku ev cî wêran nekira dihate h'esabê çawa yekî qanûn t'er'ibandî (2P'adşatî 16:4).

hûsop – dareke biç'ûk e, çawa lûfik bona e'detê dîn dihate bik'aranînê. K'ahîna xûna qurbanêda dikirin û dir'eşandine ser meriva, wekî ew meriv li ber Xwedê pîroz bin (Derk'etin 12:22; Qanûna K'ahîntîyê 14:4; Jimar 19:6, 18).

topaz – kevirêkî qîmtî qîç'ik e.

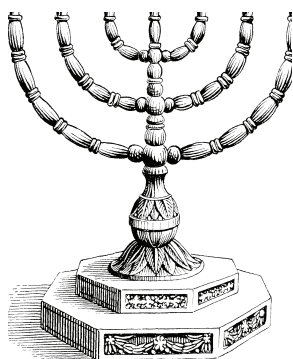
şemdan – ç'ira heft ç'e'vî bû, ku P'arist-geheda dişxulî (binihêr'e Derk'etin 25:31-39).

Cejina Bor'îya – eva cejina 1-ê meha h'efta dihate kirinê (Qanûna K'ahîntîyê 23:24-25; Jimar 29:1). Ew r'oja r'ih'etîyê û dîyarîdayî-nê bû.

Cejina Derbazbûnê – ev cejina nava cime'ta Îsraêlda çardebê meha Nîsanêda tê kirinê (li gora salne'ma îbranî çardebê Nîsanê niha 1-ê Aprêlê ye). Evê cejinê bona bîranîna wê yekê dikin, ku Xwedê çawa cime'ta Îsraêl ji bindestîya Misirîya derxist (Derk'etin 12:3-14). Hingê Milyak'etê Mirinê h'emû nixurîyêd misirîya, hin însan û hin jî h'eywan kuştin, lê ji ser malêd cime'ta Îsraêl'r'a «derbaz bû» û dest neda ji wan

Hûsop

Şemdan

Bor'î

Qar'îtk

t'u kesî, nekuşt (Derk'etin 12:23-27). Bona vê yekê vê cejinêr'a digotin Cejina Derbazbûnê.

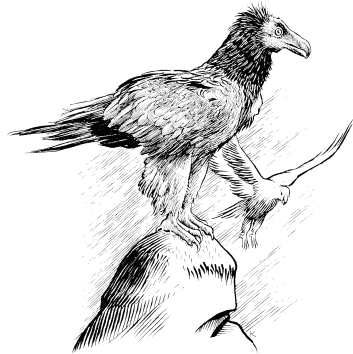
Cejina Nanê Şkeva – ev cejin li pey Cejina Derbazbûnêr'a tê û ji panzdeh h'eta bîst duduyê meha Nîsanê tê kirinê (li gora salne'ma îroyîn ji 2-a h'eta 9-ê Aprêlê tê kirinê). Eva cejina bona bîranîna xilazkirina miletê Îsraêl tê kirinê, gava miletê Îsraêl ji bindestîya Misirîya derk'et û çû wî welatê ku Xwedê dabû wan. Evê cejinêda h'eft r'oja nanê şkeva (bê hevîrtir'şk) tê xwarinê (Derk'etin 12:15-20; 13:3-10).

Cejina R'oja K'ewandinê – bona cime'ta Îsraêlê r'oja here e'zîz û pîroz bû (Yom Kîppûr bi îbranî). Salê carekê p'aristgehêda Serekk'ahîn ji ber guneyêd xwe û cime'têva bona paqîjbûna p'aristgeh û gorîgehê xûna h'eywana p'êşk'êş dikir û dik'ete Cîyê Herî Pîroz (Derk'etin 30:10; Qanûna K'ahîntîyê 16:1-34; 23:27; Îbranî 9:6-7).

Cejina H'eftîya – (Cejina Nandirûnê – Derk'etin 23:16) Xwedê t'emî da cime'ta Îsraêl, ku r'oja paşine pey destpêbûna Cejina Derbazbûnêr'a h'eft heftîya h'esab kin û r'oja pêncî cejinekê jî bikin. Vê cejinêda çî ku ji deremetêd wan (dexilêd wan) pêşîyê dik'ete ber k'êlendîyê, danîn p'êşk'êşî Xwedê dikirin (Qanûna K'ahîntîyê 23:15-21; Jimar 28:26-31). Peymana Nûda vê cejinêr'a digotin R'oja Pêncîye h'esab, awa gotî

Qotik

Qirqê Misirê

Pêntêkost. Çimkî bi zimanê yûnanî fe'mîna Pêntêkost «pêncî» ye (K'arêd Şandîya 2:1-41).

Cejina H'olikçêkirinê – her sal payîzê ji 15-a h'eta 21-ê meha Tişrîyê ye (awa gotî yekê Oktyabirê). Cihû diçûn ser r'ezêd xwe, h'olik çêdikirin û wanda h'eftêkê diman. Cihûya ev yek dikir, wekî bîr banîna, ku çawa Mûsa p'êxember milletê Îsraêl ji Misirê derxist û ew h'olikada man (Qanûna K'ahîntîyê 23:33-36, 39-43; Qanûna Ducarî 16:13-15).

qar'îtk – ç'ivîkeke biç'ûk e ku dirêj nafir'e. Xurê wan t'oxim û mêş-mor in. Evana hêlûnêd xwe li ser e'rdê çêdikin (Derk'etin 16:13; Jimar 11:31-32).

qotik – h'eywaneke piç'ûk e, ku ç'olê nava k'evirada dimîne. Ew ne h'elal bû (binihêr'e Qanûna K'ahîntîyê 11:5; Qanûna Ducarî 14:7).

qirqê Misirê – cur'ekî teyrê ne h'elal bû (binihêr'e Qanûna K'ahîntîyê 11:18; Qanûna Ducarî 14:17).